

Н.В. Порохно-Штох

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА КЛАСТЕРИЗАЦІЇ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Роль держави в розробці і реалізації кластерної політики, спрямованої на підвищення конкурентоспроможності регіона, є безперечною [1, с. 32; 2]. Державну кластерну політику розглядають як не нову політику, а як новий спосіб організації мікроекономічної політики в країні по відношенню до нових об'єктів політики - регіональним, транскордонним, локальним, промисловим, національним кластерам. М. Енрайт запропонував розглядати чотири типи

кластерної політики, що відрізняються роллю держави при її проведенні [3, с.42]: каталітична кластерна політика, підтримуюча кластерна політика, директивна кластерна політика, інтервенціоністська кластерна політика. За генезисом виділяють два загальних типа кластерної політики – це “зверху-вниз” та “знизу-уверх”.

В будь-якому разі найкраща політика по підтримці кластерів, за думкою Кетелса, – політика «кластерного активування», яка передбачає, що роль держави повинна зводитись до зняття бар'єрів, що заважають еволюції кластерів, насамперед, покращуючи середовище функціонування бізнесу, створюючи інфраструктуру, з метою надати можливість кластеру розвиватися самостійно [6, с.11].

В Одеській області кластерна політика почала застосовуватися з початку з 2004 року [5]. В цей період відбулися переговори між Одеською облдержадміністрацією та Міжнародним Фондом Сприяння Ринкам (МФСР). Учасники зустрічі розглянули плани, умови, порядок та форми проведення кластерних досліджень в Одеській області. Були враховані матеріали, одержані Одеським інститутом проблем ринку та економіко-екологічних досліджень за такими напрямками: виробництво медичних препаратів, екологічно чистого дитячого харчування, виноробство, машинобудівництво (верстатобудівництво). На протязі жовтня 2004 року експертами МФСР був проведений експрес-аналіз економічного стану деяких районів Одещини і визначені напрямки формування кластерів:

- Савранський район – харчова промисловість, зернопереробка, деревообробка та сільський туризм;
- Балтський район - швейна і харчова промисловість, туризм;
- Кодимський район – деревообробка, вирощення та збір лікарських трав, переробка яблук;
- Котовський район – кластер на базі заводу “Південьтехгаз”;
- Красноокнянський район – лижний туризм, вирощування лікарських трав, народна творчість.

В 2006 році до даної теми підключились спеціалісти Одеської обласної організації роботодавців. В 2007 році в рамках “Програми розвитку малого підприємництва в Одеській області на 2007-2008 рр.” Одеською обласною радою були затверджені заходи, що дозволяють вивчити можливість розвитку кластерних моделей ведення господарства на Одещині. На протязі 2008 року вивчався соціально-економічний стан Одещини, в результаті чого була представлена типова модель організації та функціонування багатопрофільного кластеру та визначені такі напрями формування кластерів:

- Болградський район – тваринництво, рослинництво;
- Кілійський район – зелений туризм, рослинництво;
- Фрунзовський район – мисливський туризм, рослинництво.

В 2009 році організаційна робота по створенню кластерів продовжується за допомогою Одеської обласної ради, учбових та наукових закладів, підприємств АПК, громадських організацій.

В 2011 році Одеська облрада ухвалила проект створення транспортного кластеру на базі Одеського морського торгового порту в рамках рішення Облради “Про упровадження кластерної моделі розвитку інфраструктури Одеської області” [4].

В умовах сучасної економіки України кластери можуть створюватися та виживати за двох умов: відносно сприятливої кон’юнктури на ринку збуту та об’єднанні з сильним власником чи регіональною владою, що бере на себе частину витрат і ризиків. В Одеському регіоні сильні власники відсутні, тому регіональна влада повинна взяти на себе частину витрат та ризиків. Одеська обласна організація роботодавців до числа обов’язків держави перед кластером відносить [5]:

- вивчення та аналіз потреб кластерів при створенні нових видів продукції та послуг і створення на його основі нових інформаційних продуктів в області технічного регулювання;
- збір та аналіз даних про існуючі технічні бар’єри в торгівлі для виходу на зарубіжні ринки;
- проведення регіональних конкурсів, виставок, ярмарок для просування продукції на внутрішніх ринках;
- проведення державного нагляду за промисловою безпекою та охороною праці, оскільки йдеться про злиття підприємств різних форм власності без створення юридичної особи.

Список використаної літератури

1. Колошин А., Разгуляев К., Тимофеева Ю., Русинов В. Анализ зарубежного опыта повышения отраслевой, региональной и национальной конкурентоспособности на основе развития кластеров. // [Електроний ресурс]. – Режим доступу: http://politanaliz.ru/articles_695.html
2. Методические рекомендации по реализации кластерной политики в субъектах Российской Федерации. // [Електронний ресурс]. – Режи доступу: <http://subcontract.ru>
3. Пилипенко И. Кластерная политика в России // Общество и экономика. - № 8 - 2007. - С. 42
4. Облсовет принял решение о создании транспортного кластера. // [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://dumskaya.net/news/Oblsovvet>
5. Организация и функционирование кластеров в Одесском регионе // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biznes.od.ua./index.php>
6. Хасанов Р. Х. Реализация региональной промышленной политики с использование кластерных подходов. // [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pmjjobs.net/art/7.doc>